

Міністерство освіти і науки України
Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»
Факультет фізичного виховання
Кафедра загальної психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Набока О.Г.

(ПІВ)

«30 серпня» 2021 р.

Handwritten signature

РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГІЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

підготовки здобувачів

другого (магістерського) рівня вищої освіти

спеціальності 014 «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)»

за освітньо-професійною програмою «Середня освіта (Біологія та

здоров'я людини)»

мова навчання – українська

Слов'янськ – 2021р.

Розробник:

Чернякова О.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет».

Шайда Н.П. – кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри загальної психології Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет».

Рецензенти:

Мамічева О.В. – доктор психологічних наук, професор кафедри логопедії та спеціальної психології, факультету спеціальної освіти Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»;

Саврасов М.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет».

Робоча програма розглянута і схвалена на засіданні кафедри загальної психології.

Протокол № 1 від «__27__» _____ серпня _____ 2021 р.

Завідувач кафедри канд. психол. наук, доцент _____ Шайда Н.П.

Погоджено групою забезпечення спеціальності: 014 «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)».

Керівник групи забезпечення: _____ доц. Кушакова І.В.

Затверджено та рекомендовано до впровадження Вченою радою

Державного вищого навчального закладу

«Донбаський державний педагогічний університет»

«_30_» __серпня__ 2021__ р., протокол № __1__

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 4	Обов'язкова	
Загальна кількість годин – 120	Рік підготовки:	
	1-й	1-й
	Семестр	
	1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: контактних – 4 самостійної роботи студента – 5	Лекції	
	16 год.	6 год.
	Практичні	
	14 год.	6 год.
	Самостійна робота	
	90 год.	108 год.
Вид контролю: Екзамен		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни «Психологія педагогічної діяльності» полягає у засвоєнні майбутніми фахівцями загальної середньої освіти теоретичних знань про психологічні особливості і закономірності інтелектуального та особистісного розвитку в умовах навчання та виховання. Ознайомлення з психологічними особливостями педагогічної діяльності, сучасними парадигмами та інноваційними технологіями реалізації навчально-виховного впливу з метою всебічного розвитку особистості, а також здійснення практичної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти для ефективного розв'язування стандартних і нестандартних комплексних проблем у професійній педагогічній діяльності.

**2. Матриця компетентностей, програмних результатів навчання,
методів навчання, методів контролю з навчальної дисципліни (обов'язкових)
« _____ «Психологія педагогічної діяльності» _____ »**

Компетентності, які формуються з посиланням на шифр відповідно до освітньої програми	Програмні результати навчання з посиланням на шифр відповідно до освітньої програми	Методи Навчання	Методи контролю
<p>ЗК 2 – Здатність до проведення досліджень на відповідному рівні; ЗК 6 – Здатність до міжособистісної взаємодії, працювати в команді та автономно;</p> <p>СК 4 – Здатність враховувати різноманітність індивідуальних особистостей здобувачів середньої освіти та взаємодіяти з іншими учасниками освітнього процесу на</p>	<p>ПРН 3 – Застосовувати методики та інноваційні освітні технології у професійній діяльності у стандартних, нестандартних та невизначених ситуаціях. ПРН 5 – Здійснювати супервізію, інтервізію, надавати педагогічну, психологічну та методичну допомогу учасникам освітнього процесу, організувати роботу інклюзивного класу. ПРН 6 – Моделювати, створювати та підтримувати безпечне, ергономічне, інклюзивне освітнє</p>	<p>Словесний метод - лекції проводяться з використанням наочного методу – застосуванням відеоматеріалів, презентацій PowerPoint; відбувається демонстрація теоретичного матеріалу; проводиться його обговорення, аналізуються професійні ситуації, дискусія. Практичний метод - практичні заняття передбачають проведення дискусій, бесід, мозкового штурму, аналізу конкретних психологічних задач і ситуацій, розробки презентацій. В рамках самостійної роботи</p>	<p>Вхідний (бесіда), поточний (тематичні письмові самостійні роботи у формі рефератів, доповідей, есе); усне та письмове опитування; контрольнокорекційні бесіди; письмові контрольні роботи; тестування, підсумковий контроль (екзамен)</p>

<p>засадах партнерства та підтримки (наставництво, супервізія, інтервізія тощо). СК 5 – Здатність моделювати, проєктувати та реалізовувати науково-експериментальну діяльність у системі середньої освіти в широких мультидисциплінарних контекстах, нових або незнайомих середовищах за наявності неповної чи обмеженої інформації СК 6 – Здатність створювати власний професійний імідж, самопрезентувати результати професійної діяльності, керувати власним життям і кар'єрою.</p>	<p>середовище в закладі загальної середньої освіти. ПРН 9 – Розвивати у здобувачів уміння здійснювати самомотивацію до навчання, аналіз, рефлексію навчальної діяльності, самооцінювання та взаємооцінювання її результативності.</p>	<p>використовуються діагностичні та науково-дослідницькі методи навчання здобувачів відповідно до типу та складності завдання.</p>	
--	---	--	--

--	--	--	--

3. Структура навчальної дисципліни

Назва тем	Кількість годин							
	Денна форма				Заочна форма			
	зокрема				усього	Зокрема		
	усього	л	П	с.р.		л	П	с.р.
Розділ I. Навчання і виховання як феномен педагогічної психології Тема 1. Основні проблеми педагогічної психології. Методи психології педагогічної діяльності.	18	2	1	15	17	1		15
Тема 2. Сутність процесу навчання та його психологічні механізми.	13	2	1	10	16		1	15
Тема 3. Учбова діяльність та її структура.	14	2	2	10	17	1	1	15
Тема 4. Поняття учіння та навчання як шляхів засвоєння соціального досвіду.	14	2	2	10	14	1	1	12
Тема 5. Цілі, засоби і методи виховання дітей та молоді.	14	2	2	10	14	1	1	12
Розділ II. Суб'єкт педагогічної діяльності як феномен педагогічної психології. Тема 6. Психологія педагогічної оцінки.	19	2	2	15	15	1	1	13
Тема 7. Психологія особистості вчителя і закономірності педагогічної діяльності.	14	2	2	10	14	1		13
Тема 8. Психологія професійної освіти.	14	2	2	10	14		1	13

Сучасні педагогічні технології. Дистанційна форма навчання та її організаційні принципи.								
Усього годин	120	16	14	90	120	6	6	108

4. Програма навчальної дисципліни

4.1. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Розділ I. Навчання і виховання як феномен педагогічної психології. Основні проблеми педагогічної психології. Методи педагогічної психології.	2	1
2.	Сутність процесу навчання та його психологічні механізми.	2	
3.	Учбова діяльність та її структура.	2	1
4.	Поняття учіння та навчання як шляхів засвоєння соціального досвіду.	2	1
5.	Цілі, засоби і методи виховання дітей та молоді.	2	1
6.	Розділ II. Суб'єкт педагогічної діяльності як феномен педагогічної психології. Психологія педагогічної оцінки.	2	1
7.	Психологія особистості вчителя і закономірності педагогічної діяльності.	2	
8.	Психологія професійної освіти. Сучасні педагогічні технології. Дистанційна форма навчання та її організаційні принципи.	2	1
	Усього годин	16	6

4.2. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Розділ I. Навчання і виховання як феномен педагогічної психології Проблеми сенситивного періоду розвитку, оптимального початку і відповідної мети навчальних і виховних впливів. Методи дослідження, консультування і психолого-педагогічної корекції.	1	
2.	Співвідношення навчання та розвитку. Розвиток пізнавальної сфери та інтелекту. Здатність до навчання та її критерії.	1	1
3.	Розвиток учбової діяльності. Здатність до учбової діяльності та її критерії.	2	1
4.	Види наuczання у людини: імпринтинг, оперантне наuczіння, умовно-рефлекторне наuczіння, вікарне наuczіння, вербальне наuczіння. Механізми наuczіння: формування асоціацій, повтор, розрізнення, узагальнення, інсайт, творчість. Формування навчальної діяльності як взаємодія вчителя з учнями.	2	1
5.	Цілі виховання, що відображають культуру і цивілізованість: духовність, моральність, свобода та відповідальність. Засоби виховання як способи психологічного впливу, що спрямовані на зміну особистості та поведінки людини.	2	1
6.	Розділ II. Суб'єкт педагогічної діяльності як феномен педагогічної психології. Поняття про ефективність і умови ефективності педагогічної оцінки. Включення додаткових соціально-психологічних стимулів в дії і підвищення їх індивідуальної значимості.	2	1
7.	Психологічні вимоги до педагогічної діяльності сучасного педагога Нової української школи. Загальні та спеціальні здібності педагога. Індивідуальний стиль діяльності педагога та його особливості. Організація психологічної самоосвіти педагога. Педагогічна етика. Основи психологічної саморегуляції в діяльності вчителя.	2	
8.	Професійне самовизначення і класифікація професій. Теорії професійного розвитку та вибору професійних уподобань.	2	1
	Усього годин	14	6

4.3.Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Розділ I. Навчання і виховання як феномен педагогічної психології. Психодіагностичні методики вивчення стилю педагогічної діяльності. Укладання папки психолого-педагогічних методик психодіагностики.	15	15
2.	Теорії навчання. Концепція розвитку та навчання Л.С. Виготського. Стратегії формування нових знань та здібностей. Психологічне есе: «Інклюзивна освіта: виклики та перспективи»	10	15
3.	Види навчальної роботи: фронтальна, індивідуальна, безпосередня, опосередкована, повідомлення, узагальнення. Групові форми організації навчальної діяльності.	10	15
4.	Соціально-психологічні фактори, що визначають успішність навчання. Співвідношення навчання, розвитку і дозрівання.	10	12
5.	Сім'я та виховання. Види внутрішньо сімейних взаємовідношень. Соціально-психологічні наслідки розпаду родини, його вплив на виховання дітей. Стиль батьківського ставлення та виховання дітей.	10	12
6.	Розділ II. Суб'єкт педагогічної діяльності як феномен педагогічної психології. Аналіз основних тенденцій вікових змін значимості педагогічної оцінки.	15	13
7.	Моделювання програми активного соціально-психологічного навчання з метою розвитку мотивації та продуктивності педагогічної діяльності. Програми психокорекції та аутотренінгу в роботі педагога.	10	13
8.	Профілактика професійного вигорання. Сервіси Gogl у роботі вчителя. Створення інтернет-опитувань засобами хмарних технологій. Створення сайтів (у т.ч. портфоліо вчителя).	10	13
	Усього годин	90	108

5. Критерії оцінювання результатів навчання

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	
	для екзаменів, звітів з практики, курсових робіт	для заліків
90 – 100 балів	відмінно	зараховано
89 – 75 балів	добре	
60 – 74 балів	задовільно	
26 – 59 балів	незадовільно	не зараховано
0 – 25 балів	Неприйнято	

6. Засоби діагностики результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: завдання для поточного та підсумкового контролю, екзамен, реферати, есе, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, студентські презентації та виступи на наукових заходах, інші види індивідуальних та групових завдань.

Питання до екзамену

1. Розкрийте основні проблеми психології педагогічної діяльності.
2. Охарактеризуйте класичні методи психології педагогіки.
3. Методи дослідження, консультування і психолого-педагогічної корекції.
4. Охарактеризуйте сутність процесу навчання та його психологічні механізми.
5. Розкрийте сутність проблеми сенситивного періоду розвитку, оптимального початку і відповідної мети навчальних і виховних впливів.
6. Охарактеризуйте психодіагностичні методики вивчення стилю педагогічної діяльності.
7. Теорії навчання. Концепція розвитку та навчання Л.С. Виготського.
8. Розвиток пізнавальної сфери та інтелекту. Здатність до навчання та її критерії.
9. Учбова діяльність та її структура.
10. Здатність до учбової діяльності та її критерії.
11. Проблема системного характеру розвитку і комплексності педагогічних впливів.
12. Проблема зв'язку дозрівання і навчання, задатків та здібностей.

13. Види навчання у людини: імпринтинг, оперантне навчіння, умовно-рефлекторне навчіння, вікарне навчіння, вербальне навчіння.
14. Механізми навчіння: формування асоціацій, повтор, розрізнення, узагальнення, інсайт, творчість.
15. Формування навчальної діяльності як взаємодія вчителя з учнями.
16. Цілі, засоби і методи виховання дітей та молоді.
17. Дайте характеристику цілям виховання, що відображають культуру і цивілізованість: духовність, моральність, свобода та відповідальність.
18. Засоби виховання як способи психологічного впливу, що спрямовані на зміну особистості та поведінки людини.
19. Класифікація методів виховання: прямі та опосередковані, свідомі та несвідомі, емоційні та поведінкові. Необхідність комплексного використання засобів виховання.
20. Особливе виховне значення гуманітарних предметів.
21. Виховання в спілкуванні з однолітками та дорослими.
22. Сім'я та виховання. Види внутрішньо сімейних взаємовідношень.
23. Роль матері в розвитку у дитини довіри до інших, креативності та потреби в досяганні успіху.
24. Соціально-психологічні наслідки розпаду родини, його вплив на виховання дітей.
25. Стиль батьківського ставлення та виховання дітей.
26. Колектив та розвиток особистості. Психологопедагогічні принципи перебудови взаємовідношень особистості та колективу.
27. Виховання через засоби масової інформації. Інфо-медійна грамотність.
28. Педагогічна оцінка як стимул. Місце педагогічної оцінки в системі мотивування навчання дітей і стимулювання їх особистісного розвитку.
29. Педагогічна оцінка як засіб стимуляції. Види педагогічної оцінки. Умови ефективності педагогічної оцінки.
30. Роль педагога в Новій українській школі.
31. Структура педагогічної діяльності.
32. Психологічні вимоги до педагогічної діяльності сучасного педагога Нової української школи.
33. Педагогічні вимоги до особистості педагога. Індивідуальність педагога.
34. Загальні та спеціальні здібності педагога. Спеціальні здібності педагога, їх джерела та процес формування.
35. Психологічні особливості організації психологічної самоосвіти педагога.
36. Особливості професійного відбору для педагогічної професії.
37. Комунікативні, перцептивні здібності, їх роль та місце в діяльності педагога. Індивідуальний стиль діяльності педагога та його особливості.
38. Спрямованість особистості педагога і типи педагогів.
39. Педагогічна соціальна перцепція. Організація психологічної самоосвіти педагога.

40. Педагогічна етика. Оцінка якості викладання.
41. Основи психологічної саморегуляції в діяльності вчителя.
42. Моделювання програми активного соціально-психологічного навчання з метою розвитку мотивації та продуктивності педагогічної діяльності.
43. Програми психокорекції та аутотренінгу в роботі педагога.
44. Методи та стилі керівництва педагогічним колективом.
45. Шляхи попередження булінгу серед учнів та методи корекції.
46. Організація та стимулювання роботи членів педагогічного колективу.
47. Попередження та усунення конфліктів в роботі колективу педагогів.
48. Програми тимблдіingu у розвитку педагогічного колективу.
49. Відновні практики у попередженні конфліктів у педагогічному колективі.
50. Психодіагностичний інструментарій для самоаналізу стилю керівництва педагогічним колективом.
51. Педагогічне спілкування. Шляхи підвищення ефективності діяльності педагогічного колективу.
52. Предмет, задачі, історія розвитку психології професійної освіти.
53. Професійне самовизначення і класифікація професій.
54. Теорії професійного розвитку та вибору професійних уподобань. Психодинамічний напрямок.
55. Теорія професійного розвитку Д. С'юпера.
56. Типологічна теорія Дж. Холланда. Теорія компроміса з реальністю Е. Гінзберга.
57. Кризи професійного зростання педагогічних працівників.
58. Профілактика професійного вигорання фахівця.
59. Сучасні педагогічні технології.
60. Дистанційна форма навчання та її організаційні принципи.

7. Рекомендована література (основна)

1. Гетьман Т., Кричківська Т. Проблеми педагогічної психології : хрестоматія. Київ, 2017. 381 с.
2. Євтух М. Б., Лузік Е. В., Ладогубець Н. В., Ільїна Т. В. Педагогічна психологія : підручник. Київ : Кондор, 2018. 420 с.
3. Методичні рекомендації до навчальної дисципліни “Педагогічна психологія” для підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань : 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності : 053 Психологія складена для реалізації освітньо-професійної програми : Психологія (2 курс) / за ред. Л. М. Фальковська, Н. О. Никончук. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2018. 100 с.
4. Москалець В. П. Загальна психологія : підручник. Київ: Ліра-К, 2020. 564 с.

5. Шевців З. Основи соціально-педагогічної діяльності. Київ, 2019. 246 с.

Допоміжна література

1. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
2. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
3. Липка А. Психологічні поради та рекомендації щодо активізації професійної відповідальності психологів. *Психологія і суспільство*. 2019. № 2 (76). С. 139–146.
4. Психологія педагогічної діяльності і психологія вчителя. Навчальні матеріали онлайн. URL: https://pidru4niki.com/12430812/psihologiya/psihologiya_pedagogichnoyi_diyalni_osti_psihologiya_vchitelya (дата звернення 28.08.2020).
5. Психологія діяльності людини : рекомендаційний бібліографічний покажчик / укладач І. О. Міщенко. Запоріжжя : НБ НУ «Запорізька політехніка», 2019. 36 с.
6. Степанов О. М. Педагогічна психологія. Київ : Академвидав, 2017. 416 с.
7. Тисячник І. В. Мотиваційна готовність до науково-дослідницької діяльності студентів вищих навчальних закладів. Тиждень науки. Запоріжжя, 2017. С. 262–263.
8. Чернякова О. В., Грицук О. В., Мельник В. В. Крос-культурна психологія : навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 053 Психологія. Слов'янськ : ДДПУ, 2018. 185 с.
9. Чернякова О. В., Грицук О. В. Психолінгвістика : навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня за спеціальністю 053 Психологія. Слов'янськ : ДДПУ, 2019. 185 с.

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Національна парламентська бібліотека України <http://www.nplu.org>
3. Державна наукова установа “Книжкова палата України ім. Івана Федорова” <http://www.ukrbook.net>
4. Одеська національна наукова бібліотека ім. М. Горького <http://www.odnb.odessa.ua>
5. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка <http://korolenko.kharkov.com>

6. Вінницька обласна універсальна наукова бібліотека імені К. А. Тімірязєва

<http://www.library.vn.ua>

7. Дніпропетровська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Першоучителів слов`янських Кирила і Мефодія

<http://www.libr.dp.ua>

8. Електронний каталог бібліотеки ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»

<https://lib.ddpu.edu.ua>

9. Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека імені І. Франка

<http://www.lib.if.ua>

9. Посилання на дистанційний курс

Розміщення основної інформації з навчальної дисципліни передбачено на навчальній платформі *Moodle* (<http://ddpu.edu.ua:9090/moodle/course/view.php?id=374>).